

2019-09-06

Jordbruk- och analysavdelningen

 Havs- och vattenmyndigheten
vattenforvaltning@havochovatten.se

Remiss om revidering av föreskrifter (HVMFS 2013:19) om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten samt föreskrifter (HVMFS 2017:20) om kartläggning och analys av ytvatten

Ert diarienummer: 2425-18

Jordbruksverket har fått möjlighet att yttra sig över ovanstående remiss. Vi har följande förslag och kommentarer.

Villkoren för att preliminärt identifiera en ytvattenförekomst som kraftigt modifierad, 2017:20, § 8 c bör ändras

Havs- och vattenmyndigheten föreslår en ny paragraf med följande lydelse

8 c § När vattenmyndigheten ska förklara en ytvattenförekomst som kraftigt modifierad enligt 4 kap. 3 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) kan vattenmyndigheten preliminärt identifiera en ytvattenförekomst som kraftigt modifierad om en bedömning visar att:

1. kvalitetsfaktorn hydrologisk regim i sjöar och vattendrag respektive hydrografiska villkor i kustvatten och vatten i övergångszon och morfologiskt tillstånd är sämre än måttlig enligt Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2013:19) om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten vilket innebär att ytvattenförekomsten har ändrat sin fysiska karaktär på ett väsentligt sätt

Jordbruksverket föreslår att första delen av pkt 1 ändras till:

”någon av kvalitetsfaktorerna hydrologisk regim i sjöar och vattendrag respektive hydrografiska villkor i kustvatten och vatten i övergångszon och morfologiskt tillstånd är måttlig eller sämre . . .”

Havs- och vattenmyndighetens förslag innebär att vattenförekomster där kvalitetsfaktorerna hydrologisk regim och morfologiskt tillstånd har måttlig status inte kan förklaras som kraftigt modifierat vatten (KMV). Med Jordbruksverkets förändringsförslag kan alla vattenförekomster med förbättringsbehov komma i fråga för att förklaras som KMV om övriga villkor är uppfyllda.

Föreskriften grundas på vattenförvaltningsförordningen (2004:660) där 4 kap 3§, första stycket, lyder:

Vattenmyndigheten ska förklara en ytvattenförekomst som konstgjord eller kraftigt modifierad, om den har skapats genom mänsklig verksamhet eller på grund av mänsklig verksamhet har ändrat sin fysiska karaktär på ett väsentligt sätt och

Paragrafen är ny men motsvarande formulering finns i Havs- och vattenmyndighetens vägledning.

Bestämmelsen innebär att det krävs en ändring i den fysiska karaktären som innebär att kvalitetsfaktorerna är lägre än måttliga för att ändringen ska kunna anses vara *väsentlig* och därmed uppfylla villkoret i vattenförvaltningsförordningen.

Syftet med att förklara vattenförekomster som KMV är att åtgärder för att förbättra tillståndet i vattnet inte ska få betydande negativa konsekvenser för andra viktiga samhällsmål.

Med utgångspunkt i detta syfte menar Jordbruksverket att det är orimligt att bedöma huruvida den fysiska förändringen är väsentlig utifrån hur den påverkar statusklassningen. Det intressanta är huruvida de åtgärder som behövs för att uppnå god status innebär betydande negativ påverkan på verksamheten. Det finns inte någon självklar koppling mellan påverkan på miljön och nyttan för verksamheten. En fysisk förändring som har måttlig påverkan på hydrologisk regim och morfologiskt tillstånd kan ha stor nytta för den verksamhet som är beroende av förändringen.

Därför finns det ingen anledning till den särskilda avgränsning som görs i förslaget, för att säkerställa att förändringen är *väsentlig*.

Om förändringen är oväsentlig kommer det att visa sig vid bedömningen om betydande negativ påverkan. Om man avgränsar bort vattenförekomster där kvalitetsfaktorerna hydrologisk regim och morfologiskt tillstånd har måttlig status kan det komma att kräva åtgärder som har betydande negativ påverkan på jordbruket. Det kan knappast vara syftet med den aktuella bestämmelsen i vattenförvaltningsförordningen.

Kommentarer till konsekvensutredningen

Den ambition om tydlighet och transparens som Havs- och vattenmyndigheten ger uttryck för i inledningen av konsekvensutredningen är bra. Ordstammen *tydlig* förekommer mer än trettio gånger i dokumentet. Däremot lyser *enkel* med sin frånvaro. Tydlighet och enkelhet går ofta hand i hand men strävan efter tydlighet kan också leda till ökad komplexitet.

Den paragraf som vi tog upp i ändringsförslaget ovan är ett exempel på hur ambitionen att vara tydlig leder till föreskrifter som genom sin detaljrikedom, komplexitet och omfattning är svåra att förstå, kommunicera och bedöma

konsekvenserna av. I exemplet som vi tar upp riskerar det dessutom att medföra konsekvenser som inte är förenliga med lagstiftningens syfte.

Tydlighet, enkelhet och transparens är viktiga för att begränsa den administrativa bördan för verksamhetsutövare, myndigheter och domstolar. Tjänstemän inom vattenförvaltningen har kanske möjlighet att specialisera sig på en begränsad del av vattenförvaltningens föreskrifter medan verksamhetsutövare som berörs av ett stort antal föreskrifter behöver kunna tillgodogöra sig innehållet på ett effektivt sätt.

En stor del av föreslagen innebär inga materiella förändringar utan bara att text flyttar från vägledning till föreskrift och vice versa. Havs- och vattenmyndigheten bedömer därför att konsekvenserna av ändringarna blir små.

Jordbruksverket anser att det inte räcker med att bedöma konsekvenserna av förändringen. Havs- vattenmyndigheten behöver även bedöma vilka resurser som behövs när myndigheter och verksamhetsutövare ska tillämpa regelverket.

En sådan analys är värdefull för att kunna bedöma om det finns behov av större förändringar för att förenkla regelverket så att den administrativa bördan blir mindre både för myndigheter, domstolar och verksamhetsutövare. Sådana förändringar skulle även kunna leda till att regelverket blir lättare att förstå och kommunicera vilket är viktigt för att öka vattenförvaltningens legitimitet hos verksamhetsutövare och allmänhet.

Smittskyddsaspekter behöver beaktas i arbetet med kartläggning, analyser, klassificering och normsättning.

Jordbruksverket vill understryka behovet av att ta hänsyn till smittskyddsaspekter vid överväganden om åtgärder för att ta bort vandringshinder.

Vandringshinder är inte alltid negativa utan utgör även smittskyddsbarriärer. När man tar bort eller åtgärdar dessa smittskyddsbarriärer så kan det medföra en ökad risk för spridning av smittsamma sjukdomar hos vattenlevande djur. Detta kan i sin tur påverka den biologiska mångfalden. Förutom sjukdomar som regleras inom EU så finns det sjukdomar av nationellt intresse som kan sprida sig såsom renibakterios (BKD), infektiös pankreas nekros (IPN) och kräftpest. Denna aspekt är väldigt viktig att ha med när man gör riskbedömningar vid planerade åtgärder.

Vidare påverkas Sveriges tilläggsgarantier för skydd mot vissa sjukdomar vid handel med fisk negativt, när vandringshinder tas bort, eftersom det första vandringshindret från kusten utgör gränsen mellan kust- och inlandszon. Sverige har, enligt EU-kommissionens beslut (2010/221/EU) om godkännande av nationella åtgärder för att begränsa följderna av vissa sjukdomar hos vattenbruksdjur och vildlevande vattendjur i enlighet med artikel 43 i rådets direktiv 2006/88/EG, i dagsläget tilläggsgarantier med fristatus i inlandszon och utrotningsprogram i kustzon för infektiös pankreasnekros (IPN) samt tilläggsgarantier med utrotningsprogram för renibakterios (BKD) i inlandszon.

Alltså, när det anläggs vandringsvägar runt det första vandringshindret från kusten så sänks hälsostatusklassen i området upp till nästa vandringshinder.

Därför är det väldigt viktigt att man tar hänsyn till smittskyddsaspekter när man gör en riskbedömning.

I detta ärende har avdelningschefen Olof Johansson beslutat. Tomas Johansson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Else-Marie Mejersjö och Gudrun Wilkens deltagit.

Olof Johansson

Tomas Johansson